

УДК 343.7

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.4.41>

**РОЗДУМИ ПРО ОСНОВНИЙ БЕЗПОСЕРЕДНІЙ ОБ'ЄКТ
УМИСНОГО ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА
ПРО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЮ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ)
ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ,
ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ
ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ (СТАТТЯ 209-1 КК УКРАЇНИ)**

Шнуренко Іван Геннадійович,
аспірант кафедри кримінально-правової
політики та кримінального права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

У статті проаналізовано наукові підходи до визначення основного безпосереднього об'єкта складів кримінальних правопорушень, передбачених статтею 209-1 КК України.

Проведений аналіз юридичної літератури дав змогу виокремити два основних підходи до визначення основного безпосереднього об'єкта кримінальних правопорушень, передбачених статтею 209-1 КК України.

Перший підхід полягає в тому, що основний безпосередній об'єкт цих кримінальних правопорушень один і той самий.

Окремі прихильники цього підходу висловлюють позицію, відповідно до якої основний безпосередній об'єкт кримінального правопорушення, передбаченого статтею 209-1 КК України, та кримінального правопорушення, передбаченого статтею 209 «Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» цього Кодексу, один і той самий.

Інші науковці критикують цей підхід та зазначають, що таке визначення не враховує особливостей злочинних діянь, передбачених статтею 209-1 КК України.

Другий підхід полягає в тому, що основний безпосередній об'єкт кримінальних правопорушень, передбачених як частиною першою, так і частиною другою статті 209-1 КК, не співпадає.

У нашій статті ми виходимо з концепції, що об'єктом кримінального правопорушення виступають соціальні цінності.

З урахуванням цієї концепції у статті зроблено висновок, що основні безпосередні об'єкти кримінальних правопорушень, передбачених частинами першою та другою статті 209-1 КК, не співпадають. Ними виступають різні за змістом соціальні зв'язки у сфері фінансового моніторингу, що набувають форми правовідносин, оскільки вони врегульовані нормами права.

Далі стаття присвячена характеристиці правовідносин, що виступають основними безпосередніми об'єктами кримінальних правопорушень, передбачених статтею, що досліджується. Визначаються суб'єкти цих правовідносин, окреслюється їх предмет та визначається їх зміст з урахуванням положень чинного антилегалізаційного законодавства.

Ключові слова: склад кримінального правопорушення, основний безпосередній об'єкт кримінального правопорушення, додатковий безпосередній об'єкт кримінального правопорушення, соціальні цінності, правовідносини, легалізація майна, одержаного злочинним шляхом, фінансовий моніторинг, суб'єкти первинного фінансового моніторингу, суб'єкти державного фінансового моніторингу.

Shnurenko Ivan. Reflections on the main direct object of intentional violation of the requirements of the legislation on prevention and counteraction to the legalization (laundering) of proceeds from crime, financing of terrorism and financing of the proliferation of weapons of mass destruction (Article 209-1 of the Criminal Code of Ukraine)

The article analyzes scientific approaches to determining the main direct object of the components of criminal offenses provided for in Article 209-1 of the Criminal Code of Ukraine.

The conducted analysis of legal literature made it possible to identify two main approaches to determining the main direct object of criminal offenses provided for in Article 209-1 of the Criminal Code of Ukraine.

The first approach is that the main direct object of these criminal offenses is the same.

Some supporters of this approach express the position that the main direct object of the criminal offense provided for in Article 209-1 of the Criminal Code of Ukraine and the criminal offense provided for in Article 209 "Legalization (laundering) of property obtained by crime" of this Code is one and the same.

Other scientists criticize this approach and note that such a definition does not take into account the specifics of criminal acts provided for in Article 209-1 of the Criminal Code of Ukraine.

The second approach is that the main direct object of the criminal offenses provided for in Part One and Part Two of Article 209-1 of the Criminal Code do not coincide.

In our article we proceed from the concept that the object of a criminal offense is social values.

Taking into account this concept, the article concludes that the main direct objects of criminal offenses provided for in parts one and two of Article 209-1 of the Criminal Code do not coincide. They are social relations of various content in the field of financial monitoring, which take the form of legal relations, since they are regulated by legal norms.

Further, the article is devoted to the characteristics of legal relations that are the main direct objects of criminal offenses provided for by the article under study. The subjects of these legal relations are identified, their subject matter is outlined, and their content is determined, taking into account the provisions of current anti-legalization legislation.

Key words: *composition of a criminal offense, main direct object of a criminal offense, additional direct object of a criminal offense, social values, legal relations, legalization of property obtained by criminal means, financial monitoring, subjects of primary financial monitoring, subjects of state financial monitoring.*

Постановка проблеми. Визначення основного безпосереднього об'єкта будь-якого кримінального правопорушення виступає невід'ємною складовою частиною повноцінного аналізу його складу. Попри очевидну, на перший погляд, нескладність вирішення цього питання, більш глибоке занурення у вибрану проблематику вказує на те, що однозначне визначення безпосереднього об'єкта того чи іншого кримінального правопорушення є доволі складним завданням. Не виключенням є визначення основного безпосереднього об'єкта складів кримінальних правопорушень, передбачених ст. 209-1 Кримінального кодексу України (далі – КК).

Питання визначення безпосереднього об'єкта складів кримінальних правопорушень, передбачених ст. 209-1 КК, було проаналізовано в публікаціях П.П. Андрушка, В.М. Бровка, Н.О. Гурової, О.О. Дудорова, В.М. Киричка,

О.І. Перепелиці, О.В. Процюка, Ю.Г. Старовойтової, В.Я. Тація, В.В. Чернея. Попри сформовані наукові висновки в цих роботах, останні зміни національного антилегалізаційного законодавства, зокрема ст. 209-1 КК, зробили актуальним проведення подальших досліджень у цій сфері.

Метою статті є аналіз наукових підходів до визначення основних безпосередніх об'єктів умисного порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, та за потреби формування власної позиції щодо цього питання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз юридичної літератури дає змогу виокремити два основних підходи до визначення основного безпосереднього об'єкта кримінальних право-

порушень, передбачених ст. 209-1 КК. Перший підхід полягає в тому, що основний безпосередній об'єкт цих кримінальних правопорушень один і той самий.

Так, П.П. Андрушко зазначає, що основним безпосереднім об'єктом кримінальних правопорушень, передбачених ст. 209-1 КК (у первинній редакції цієї статті), виступає встановлений чинним законодавством порядок запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, метою якого є недопущення надання правомірного вигляду джерелам походження, володінню, користуванню або розпорядженню такими доходами [2, с. 100–101; 10, с. 723]. На думку правника, основний безпосередній об'єкт як цього кримінального правопорушення, так і кримінального правопорушення, передбаченого ст. 209 «Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» КК, один і той самий [10, с. 697, 723].

Ю.Г. Старовойтова та В.М. Бровко пишуть, що таке визначення не враховує особливостей злочинних діянь, передбачених ст. 209-1 КК [13, с. 60; 3, с. 51].

Н.О. Гуторова також визначає єдиний основний безпосередній об'єкт досліджуваних кримінальних правопорушень (у первинній редакції), яким виступають суспільні відносини, які забезпечують безпеку у разі здійснення господарської діяльності шляхом її захисту від впливання в економіку капіталів кримінального походження [9, с. 565].

Ю.Г. Старовойтова та В.М. Бровко пишуть про те, що і це визначення також не враховує особливостей злочинних діянь, передбачених ст. 209-1 КК, не дозволяє відмежувати об'єкт досліджуваних кримінальних правопорушень від об'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ст. 209 КК, яке також стоїть на захисті від впливання в економіку капіталів кримінального походження [13, с. 60; 3, с. 51]. До того ж з наведеного визначення не зрозуміло, що являють собою відносини, які забезпечують безпеку господарської діяльності [13, с. 60].

О.О. Дудоров послідовно обстоює позицію, відповідно до якої основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого

ст. 209-1 КК (у первинній редакції зі змінами), виступає правомірне функціонування системи фінансового моніторингу в частині встановленого законодавством порядку обігу та захисту інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу [6, с. 601; 12, с. 616; 8, с. 326].

Близьке за змістом визначення основного безпосереднього об'єкта порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, розробили О.В. Процюк та В.В. Черней [11, с. 482].

О.О. Дудоров, О.В. Процюк та В.В. Черней у визначенні основного безпосереднього об'єкта кримінальних правопорушень, передбачених ст. 209-1 КК, акцентують увагу на таких складниках системи фінансового моніторингу, як обіг та захист інформації, визначаючи в такий спосіб соціальні цінності, яким завдається шкода як у випадку вчинення суспільно небезпечних діянь, передбачених ч. 1 ст. 209-1 КК, так і у випадку вчинення суспільно небезпечних діянь, передбачених ч. 2 цієї статті.

Але чи здатні різні за своєю суттю суспільно небезпечні діяння, закріплені в різних частинах ст. 209-1 КК, завдати шкоду одному і тому ж основному безпосередньому об'єкту?

Для відповіді на це питання необхідно проаналізувати другий підхід, який полягає в тому, що основний безпосередній об'єкт кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 і ч. 2 ст. 209-1 КК, не співпадає.

Першим серед науковців, хто підтримує цю позицію, виступає Ю.Г. Старовойтова, яка у своєму дисертаційному дослідженні, присвяченому вивченню складів кримінальних правопорушень, передбачених ст. 209-1 КК, висловлює думку, що основні безпосередні об'єкти кримінальних правопорушень, передбачених різними частинами цієї статті, не співпадають і повинні розглядатися окремо [13, с. 61].

На її думку, основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 209-1 КК (у первинній редакції), виступають

правовідносини, у межах яких забезпечується інформаційний обмін між суб'єктами первинного фінансового моніторингу й Держфінмоніторингом, у частині подання останньому інформації про фінансові операції у відповідності до антилегалізаційного законодавства України [13, с. 63–64].

Аналізуючи це визначення, В.М. Бровко зазначає, що використання словосполучення «правовідносини, у межах яких забезпечується інформаційний обмін» є не зовсім точним, оскільки, виходячи з положень антилегалізаційного законодавства, в рамках відносин, поставлених під охорону ч. 1 ст. 209-1 КК, відбувається не інформаційний обмін, а інформаційне забезпечення Держфінмоніторингу з боку суб'єктів первинного фінансового моніторингу. Саме тому в ч. 1 цієї статті передбачена кримінальна відповідальність за неналежне інформування суб'єктами первинного фінансового моніторингу саме Держфінмоніторингу, а не навпаки [3, с. 56–57].

З урахуванням цих застережень у своєму дисертаційному дослідженні, присвяченому аналізу складів кримінальних правопорушень, передбачених ст. 209-1 КК, В.М. Бровко дійшов висновку, що основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 цієї статті (у первинній редакції зі змінами та доповненнями), виступають суспільні відносини інформаційного забезпечення Держфінмоніторингу інформацією про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу з боку суб'єктів первинного фінансового моніторингу [3, с. 56–57].

Позицію, відповідно до якої умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення посягає на кілька основних безпосередніх об'єктів, обстоює також колектив авторів (В.М. Киричко, О.І. Перепелиця та В.Я. Тацій), які вважають, що основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 209-1 КК (у первинній редакції зі змінами та доповне-

ннями), виступають суспільні відносини, які виникають у разі здійснення фінансового моніторингу за фінансовими операціями з метою виявлення їх зв'язку з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму чи розповсюдження зброї масового знищення [7, с. 234].

Не важко помітити, що у визначенні основного безпосереднього об'єкта досліджуваних кримінальних правопорушень одні науковці використовують концепцію «об'єкт злочину – суспільні відносини», інші – «об'єкт злочину – правовідносини».

Натомість у нашій статті ми виходимо з того, що об'єктом кримінального правопорушення виступають соціальні цінності. Різновидами соціальних цінностей виступають: права, свободи і правоохоронювані інтереси фізичних осіб, юридичних осіб, суспільства (громадські інтереси), територіальних громад, об'єднань громадян, органів місцевого самоврядування, держави; потерпілі (фізичні та юридичні особи, суспільство і держава); соціальні зв'язки між членами суспільства з приводу реалізації належних їм прав, свобод та інтересів, у тому числі у формі правовідносин у разі їх врегулювання нормами права [1, с. 10].

Разом із цим не всі вищезазначені види соціальних цінностей можуть виступати основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 209-1 КК.

Об'єктивна сторона кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 цієї статті, полягає в умисному неподанні, несвоєчасному поданні або поданні спеціально уповноваженому органу недостовірної інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу.

З цього витікає, що існують соціальні зв'язки з приводу подання достовірної інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, Держфінмоніторингу.

Ці соціальні зв'язки не існують самі по собі, а детально регламентуються чинним законодавством, насамперед Законом України від 6 грудня 2019 р. № 361-ІХ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних зло-

чинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [4] (далі – Законом), а тому існують у формі правовідносин.

Виходячи зі змісту диспозиції ч. 1 ст. 209-1 КК зазначені правовідносини виникають у зв'язку з проведенням фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу.

Відповідно до п. 67 ч. 1 ст. 1 Закону фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, – це порогові фінансові операції, а також підозрілі фінансові операції (діяльність).

Своєю чергою фінансовий моніторинг – це сукупність заходів, що вживаються суб'єктами фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, що включають проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу (п. 66 ч. 1 ст. 1 Закону).

Отже, фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, виступають предметом, з приводу якого виникають ці правовідносини.

Суб'єктом цих правовідносин через пряму вказівку в диспозиції ч. 1 ст. 209-1 КК виступає спеціально уповноважений орган (Держфінмоніторинг) – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (п. 55 ч. 1 ст. 1 Закону).

Відповідно до абз. 1 ч. 1 ст. 25 Закону одне із завдань Держфінмоніторингу полягає у збиранні, обробленні та проведенні операційного і стратегічного аналізу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу.

Звідси впливає право Держфінмоніторингу на отримання інформації про зазначені фінансові операції, яке є складником змісту відповідних правовідносин.

Праву Держфінмоніторингу на отримання інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моні-

рингу, кореспондується обов'язок про надання такої інформації. Суб'єкт, на якого такий обов'язок покладається, в ч. 1 ст. 209-1 КК не визначений.

Відповідно до ч. 1 ст. 6 Закону система фінансового моніторингу складається з первинного та державного рівнів.

Первинний рівень становлять суб'єкти первинного фінансового моніторингу, визначені в ч. 2 ст. 6 Закону, а суб'єкти державного фінансового моніторингу визначені в ч. 3 цієї статті.

Саме суб'єкти первинного фінансового моніторингу зобов'язані забезпечувати відповідно до вимог, встановлених відповідним суб'єктом державного фінансового моніторингу, належну організацію та проведення первинного фінансового моніторингу, що належним чином дасть можливість виявляти порогові та підозрілі фінансові операції незалежно від рівня ризику ділових відносин з клієнтом та повідомляти про них Держфінмоніторинг (п. 2 ч. 2 ст. 8 Закону).

Таким чином, соціальні зв'язки виникають між Держфінмоніторингом, від імені якого виступають його службовці, та суб'єктами первинного фінансового моніторингу, від імені яких виступають їх відповідальні працівники, чи спеціально визначені суб'єкти первинного фінансового моніторингу, які провадять свою діяльність одноособово, без утворення юридичної особи та призначення відповідального працівника (суб'єкти підприємницької діяльності, які надають певні послуги, нотаріуси, адвокати, аудитори тощо).

Отже, суб'єкти первинного фінансового моніторингу поряд з Держфінмоніторингом є суб'єктами правовідносин, що виступають основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 209-1 КК, а їхні обов'язки щодо подання відповідної інформації у сукупності з правами спеціально уповноваженого органу утворюють зміст цих правовідносин.

Тепер перейдемо до з'ясування основного безпосереднього об'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 209-1 КК.

Ю.Г. Старовойтова вважає, що основним безпосереднім об'єктом криміналь-

ного правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 209-1 КК (у первинній редакції), виступають правовідносини із забезпечення режиму обмеженого доступу до інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу щодо виконання обов'язку не розголошувати відповідну інформацію [13, с. 67].

На думку В.М. Киричка, О.І. Перепелиці та В.Я. Тація, основний безпосередній об'єкт кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 досліджуваної статті (у первинній редакції зі змінами та доповненнями), теж відрізняється. Ним виступають суспільні відносини, що забезпечують встановлений законом режим обмеженого доступу до інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу [7, с. 236].

В.М. Бровко, окремо визначаючи основний безпосередній об'єкт кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 209-1 КК (у первинній редакції зі змінами та доповненнями), підтримує позицію зазначених правників [3, с. 58–59].

Ю.Г. Старовойтова відзначає, що запорукою ефективного функціонування системи забезпечення обмеженого доступу до інформації, яка надсилається спеціально уповноваженому органу, виступає належне виконання обов'язку її не розголошувати, оскільки в разі, коли працівник установи ознайомлює сторонню особу з відомостями, що були надані спеціально уповноваженому органу, нівелюються всі інші механізми, спрямовані на захист таких відомостей [13, с. 67].

Із зазначеного витікає, що предметом правовідносин, які поставлені під охорону ч. 2 ст. 209-1 КК, виступає інформація, що надається Держфінмоніторингу.

В.М. Бровко уточнює, що предметом суспільних відносин, поставлених під охорону ч. 2 цієї статті, виступає будь-яка інформація, що надається Держфінмоніторингу. Це може бути інформація, яка надсилається суб'єктами первинного фінансового моніторингу або іншими суб'єктами. Проте є одна умова – така інформація повинна мати обмежений доступ та відповідно до п. 40 ч. 1 ст. 1 Закону України від 14 жовтня

2014 р. «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», одержала назву «таємниця фінансового моніторингу» [3, с. 57].

І позиція Ю.Г. Старовойтової, і позиція В.М. Бровка не протирічили одна одній та були актуальними на момент здійснення цими науковцями аналізу ч. 2 ст. 209-1 КК, оскільки в диспозиції цієї частини дійсно йшлося про розголошення в будь-якому вигляді інформації, яка відповідно до закону надається спеціально уповноваженому органу, та яка, відповідно до п. 40 ч. 1 ст. 1 вищезазначеного Закону, який нині втратив чинність, мала назву «таємниця фінансового моніторингу».

На сьогодні об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 209-1 КК, зазнала суттєвих змін. Вона полягає не тільки в розголошенні таємниці фінансового моніторингу. Об'єктивну сторону досліджуваного кримінального правопорушення також утворюють такі дії, як: 1) розголошення факту обміну інформацією про фінансову операцію та її учасників між суб'єктами первинного фінансового моніторингу, суб'єктами державного фінансового моніторингу, іншими державними органами та спеціально уповноваженим органом; 2) розголошення факту надання (одержання) запиту, рішення чи доручення зазначеного органу; 3) розголошення факту надання (одержання) відповіді на запит, рішення чи доручення зазначеного органу.

Підсумовуючи вищезазначене, виснуємо, що предметом правовідносин, які виступають основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 209-1 КК, насамперед виступає таємниця фінансового моніторингу, а також факти (інформація) обміну інформацією про фінансову операцію та її учасників між суб'єктами первинного фінансового моніторингу, суб'єктами державного фінансового моніторингу, іншими державними органами та спеціально уповноваженим органом, факти (інформація) надання (одер-

жання) запиту, рішення чи доручення зазначеного органу або факти (інформація) надання (одержання) відповіді на запит, рішення чи доручення зазначеного органу.

Суб'єктами правовідносин, що виступають основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 209-1 КК, є особи, яким ця інформація стала відома в зв'язку з їх професійною або службовою діяльністю.

Такими особами є керівники та працівники суб'єктів первинного фінансового моніторингу (насамперед відповідальні працівники), спеціально визначені суб'єкти первинного фінансового моніторингу, які провадять свою діяльність одноособово, без утворення юридичної особи, керівники та працівники Держфінмоніторингу, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ й організацій незалежно від форми власності, співробітники правоохоронних органів, компетентних органів іноземних держав і міжнародних організацій, які, згідно із Законом, мають права та обов'язки здійснювати обмін відповідною інформацією з Держфінмоніторингом. Суб'єктами зазначених правовідносин також виступають керівники та співробітники Держфінмоніторингу.

Зміст правовідносин, що виступають основним безпосереднім об'єктом досліджуваного кримінального правопорушення, полягає в тому, що керівники, співробітники та працівники всіх вищезазначених юридичних осіб, спеціально визначені суб'єкти первинного фінансового моніторингу, які провадять свою діяльність одноособово, без утворення юридичної особи, мають обов'язок не розголошувати таємницю фінансового моніторингу та факти обміну інформацією про фінансову операцію та її учасників між суб'єктами первинного фінансового моніторингу, суб'єктами державного фінансового моніторингу, іншими державними органами та Держфінмоніторингом, факти надання (одержання) запиту, рішення чи доручення зазначеного органу або надання (одержання) відповідей на такі запити (п. 16 ч. 2 ст. 6, абз. 2 ч. 11 ст. 16, абз. 16 ч. 2 ст. 18 Закону).

Висновки. Підсумовуючи викладене, можна виснувати, що основний безпосередній об'єкт кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 209-1 КК, не співпадає з основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 цієї статті.

Основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 209-1 КК, виступають соціальні цінності у вигляді соціальних зв'язків, які набули характеру правовідносин, що виникли між спеціально уповноваженим органом та суб'єктами первинного фінансового моніторингу, в рамках яких право спеціально уповноваженого органу на своєчасне отримання достовірної інформації про фінансові операції, які підлягають фінансовому моніторингу (порогові фінансові операції та підозрілі фінансові операції), кореспондується з обов'язком суб'єктів первинного фінансового моніторингу про надання відповідної інформації.

Натомість основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 цієї статті, виступають соціальні цінності у вигляді соціальних зв'язків, які набули характеру правовідносин, що забезпечують таємницю фінансового моніторингу та нерозголошення фактів отримання інформації про фінансові операції та їх учасників, надання запитів, рішень чи доручень та/або отримання відповідей на такі запити, рішення чи доручення між спеціально уповноваженим органом, суб'єктами первинного та/або державного фінансового моніторингу, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами й організаціями незалежно від форми власності, правоохоронними органами, компетентними органами іноземних держав і міжнародних організацій.

Поряд із основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення існує додатковий безпосередній об'єкт, якому також може бути завдана шкода відповідним кримінальним правопорушенням. Проте це питання буде предметом наступної публікації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрушко П.П. Об'єкт кримінально-правової охорони, об'єкт злочину, об'єкт злочинного посягання та об'єкт злочинного впливу: основний зміст понять та їх співвідношення. *Адвокат*. 2011. № 12. С. 3–10.
2. Андрушко П.П., Короткевич М.Є. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: кримінально-правова характеристика. Київ : Юрисконсульт, 2005. 292 с.
3. Бровко В.М. Кримінальна відповідальність за умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2017. 232 с.
4. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 6 грудня 2019 року № 361-IX / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#n6> (дата звернення: 10.07.2025).
5. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14 жовтня 2014 року № 1702-VII / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18#Text> (дата звернення: 10.07.2025).
6. Кримінальне право (Особлива частина) : підручник у 2 т. / за ред. Дудорова О.О., Письменського Є.О. Луганськ : Елтон-2, 2012. Т. 1. 2012. 780 с.
7. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / Баулін Ю.В., Борисов В.І., Тютюгін В.І. та ін. ; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-е вид. Київ : Право, 2015. 680 с.
8. Кримінальне право: Особлива частина : підручник / Зеленов Г.М., Карчевський М.В., Письменський Є.О., Хавронюк М.І. та ін. ; за ред. О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. 2-ге вид. Київ : Дакор, 2013. 786 с.
9. Кримінальний кодекс України : науково-практичний коментар / Баулін Ю.В., Борисов В.І., Гавриш С.Б. та ін. ; за заг. ред. В.В. Сташис, В.Я. Тація. 3-є вид. Харків : Одиссей, 2006. 1184 с.
10. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: у 2 т. / За заг. ред. Андрушка П.П., Гончаренка В.Г., Фесенка Є.В. Київ : Алерта; КНТ; Центр учбової літератури, 2009. Т. 1. 964 с.
11. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Азаров Д.С., Гришук В.К., Савченко А.В. та ін. ; за ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 1064 с.
12. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Дудоров О.О., Навроцький В.О., Ришелюк А.М. та ін. ; за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. Київ : Юридична думка, 2012. 1316 с.
13. Старовойтова Ю.Г. Кримінально-правова протидія порушенням законодавства України про фінансовий моніторинг : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.08. Луганськ, 2009. 227 с.

Стаття надійшла у редакцію: 15.08.2025

Стаття прийнята: 01.09.2025

Опубліковано: 27.10.2025

